

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o gospodarstvu za skupno dobro: trajnostnem gospodarskem modelu, usmerjenem v socialno kohezijo

(mnenje na lastno pobudo)

(2016/C 013/06)

Poročevalec: Carlos TRIAS PINTÓ

Soporočevalec: Stefano PALMIERI

Evropski ekonomsko-socialni odbor je 19. februarja 2015 sklenil, da v skladu s členom 29(2) poslovnika pripravi mnenje na lastno pobudo o naslednji temi:

Gospodarstvo za skupno dobro: trajnostni gospodarski model, usmerjen v socialno kohezijo

(mnenje na lastno pobudo).

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 10. julija 2015.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 510. plenarnem zasedanju 16. in 17. septembra 2015 (seja z dne 17. septembra) s 144 glasovi za, 13 glasovi proti in 11 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO meni, da je model gospodarstva za skupno dobro (*economy for the common good*, ECG) ⁽¹⁾ zasnovan z namenom njegove vključitve tako v evropski kot v nacionalni pravni okvir, da bi naredili korak naprej v smeri enotnega evropskega trga z bolj etičnim gospodarstvom, ki bi temeljilo na evropskih vrednotah in dosežkih politike družbene odgovornosti, poleg tega pa vzpostavilo sinergije, ki jih dodatno utrjujejo.

1.2 Gospodarstvo za skupno dobro je celovit pristop, katerega koncepti so blizu temeljnim vrednotam socialnega gospodarstva, krožnega gospodarstva, gospodarstva delitve, gospodarstva funkcionalnosti, na virih temelječega gospodarstva in modrega gospodarstva.

1.3 Gospodarstvo za skupno dobro, ki ga podpirajo organizacije civilne družbe, podjetja in akademski krogi, velja za izvedljiv model, ki krepi evropske vrednote in socialno kohezijo ter spodbuja odgovoren gospodarski sistem. Ta model podpira več kot sto lokalnih skupin, približno 2 000 podjetij ⁽²⁾ in socialnih organizacij.

1.4 Model je usklajen z okvirom strategije Evropa 2020 in predlaga prehod na evropski etični trg, ki bo spodbujal socialne inovacije in zaposlovanje ter prinesel koristi za okolje. Evropski etični trg se bo lahko oblikovalo z izvajanjem več strategij:

1.4.1 Merjenje kazalnikov blaginje in socialnega razvoja, ki presegajo BDP ⁽³⁾, npr. s proizvodom skupnega dobrega in bilanco skupnega dobrega.

1.4.2 Oblikovanje politik, ki bi dajale priznanje podjetjem, ki v večji meri prispevajo k skupnemu dobremu, na primer etično javno naročanje in spodbujanje etične notranje trgovine.

1.4.3 Spodbujanje etične zunanje trgovine kot evropskega zaščitnega znaka. Na ta način bo Evropa lahko priznana kot etičen trg, evropska podjetja pa bodo vodilna na svetovnem etičnem trgu in bodo prispevala h krepitvi človekovih pravic, delovnih standardov in varstva okolja po vsem svetu.

⁽¹⁾ Glej spletno stran projekta *Economy for the Common Good*.

⁽²⁾ Nekatera od teh delujejo na zelo konkurenčnih trgih.

⁽³⁾ Pri čemer se upoštevajo BDP in dopolnilni kazalniki.

1.4.4 Spodbujanje vseh vrst podjetnikov pri ustanavljanju organizacij, ki prispevajo k skupnemu dobremu.

1.4.5 Spodbujanje etične potrošnje in ozaveščanje evropskih potrošnikov.

1.4.6 Povečanje raznolikosti finančnega okolja s spodbujanjem mrež etičnih bank in borz po vsej EU.

1.5 EESO poziva Evropsko komisijo, naj v okviru prenovljene strategije za družbeno odgovornost podjetij naredi kvalitativni preskok in (pri javnih naročilih, dostopu do zunanjih trgov, davčnih olajšavah ipd.) nagradi tista podjetja, ki lahko dokažejo večjo etičnost.

2. Uvod

2.1 Gospodarstvo in posledično gospodarska politika imata pomembno vlogo v današnji družbi, saj na njiju sloni uspešnost oziroma neuspešnost drugih politik, ki so temeljnega pomena za blaginjo državljanov – izobraževanja, zdravstvenega varstva, socialnovarstvenih storitev, kulture, okolja, tehnologije in inovacij. Vsa ta področja so močno odvisna od gospodarskih razmer, ki vplivajo na različne lokalne in regionalne ravni.

2.2 Kriza, ki še vedno negativno vpliva na gospodarstva držav članic in kakovost življenja njihovih prebivalcev, je razkrila šibkost socialnega in ekonomskega sistema EU.

2.3 Po drugi strani po podatkih svetovne raziskave Mednarodne sindikalne konfederacije (ITUC) iz leta 2014⁽⁴⁾ ni niti ene države na svetu, kjer bi večina ljudi menila, da je gospodarski sistem pravičen. Štirje od petih anketirancev (78 %) verjamejo, da je gospodarski sistem naklonjen bogatim. Podobno si 88 % Nemcev in 90 % Avstrijcev želi nove gospodarske ureditve (raziskava fundacije Bertelsmann⁽⁵⁾), enako pa nedvomno velja za države, ki jih je gospodarska kriza najbolj prizadela, kot so Grčija, Portugalska, Irska, Španija in Italija.

2.4 Ob upoštevanju napredka Komisije na področju socialnih inovacij, mnenja EESO SC/39 o oceni izvajanja strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast, poročila o vmesnem pregledu strategije Evropa 2020 in pobude usmerjevalnega odbora za strategijo Evropa 2020 z naslovom *Let's talk happiness – beyond GDP* (O zadovoljstvu – ne le z vidika BDP) je jasno, da moramo, če želimo učinkovito spodbujati gospodarsko konkurenčnost in socialno kohezijo, spremeniti mišljenje – gospodarske, okoljske in družbene cilje je treba obravnavati v tesni soodvisnosti in s celostnim pristopom doseči večje ravnovesje med kvalitativnimi in kvantitativnimi vidiki razvoja.

2.5 Model gospodarstva za skupno dobro obstoječi sistem dopolnjuje na način, ki uživa podporo evropske družbe. Njegovi cilji in vrednote presegajo konvencionalne predloge družbene odgovornosti podjetij, zaradi svoje celostne vizije pa lahko poveže tudi najbolj različne akterje družbe.

2.6 V samo štirih letih je model prerasel v družbeno gibanje, ki ga podpira več kot sto lokalnih skupin, skoraj 2 000 podjetij in socialnih organizacij ter vse več univerz, med drugim v Avstriji, Nemčiji, Švici, Italiji in Španiji. Poleg tega so model gospodarstva za skupno dobro za svoja ozemlja sprejele Južna Tirolska v Italiji in številne lokalne vlade v več evropskih državah.

3. Gospodarstvo za skupno dobro: cilj, vrednote, strategija in kazalniki

3.1 Cilj družbe mora biti blaginja vseh njenih pripadnikov, kar narekujejo tudi ustavne določbe.

⁽⁴⁾ Svetovna raziskava Mednarodne sindikalne konfederacije (ITUC) iz leta 2014.

⁽⁵⁾ Fundacija Bertelsmann: *Bürger wollen kein Wachstum um jeden Preis* (Državlani ne želijo rasti za vsako ceno).

3.2 V skladu s smernicami iz člena 3(1), (2) in (3) Pogodbe o Evropski uniji ⁽⁶⁾ je glavna zamisel modela gospodarstva za skupno dobro, da **mora gospodarstvo služiti ljudem**: z drugimi besedami, skupnemu dobremu. Izhodišče za doseg tega cilja mora biti predpostavka, da sta denar in kapital pomembni sredstvi – za trgovino in naložbe – vendar pa nista cilja sama po sebi.

3.3 Gospodarski model prizadevanja za skupno dobro bi temeljil na vrednotah, ki jih priznavamo kot univerzalne: človekovo dostojanstvo, solidarnost, okoljska trajnost, socialna pravičnost, preglednost in demokratična udeležba.

3.4 Priznavanje skupnega dobrega kot osrednjega cilja gospodarstva zahteva poseben način merjenja gospodarske uspešnosti v skladu s ciljem in ne le sredstvi: proizvod skupnega dobrega, bilanca skupnega dobrega in ocena kreditne sposobnosti skupnega dobrega, ki dopolnjujejo BDP, finančno bilanco in finančno oceno kreditne sposobnosti.

3.5 Gospodarstvo za skupno dobro je celosten model, ki si prizadeva gospodarstvo vtakati v družbeno, kulturno in ekološko tkivo evropske družbe. Kot je razvidno iz spodnje tabele, model gospodarstva za skupno dobro (GSD) odraža temeljne vrednote različnih gospodarskih predlogov:

VREDNOTE GSD/MODELI	Človekovo dostojanstvo	Solidarnost/sodelovanje	Okoljska trajnost	Socialna pravičnost	Demokracija
Socialno gospodarstvo	X	X	X	X	X
Krožno gospodarstvo			X		
Gospodarstvo sodelovanja		X			X
Gospodarstvo funkcionalnosti		X	X		
Na virih temelječe gospodarstvo			X	X	
Modro gospodarstvo			X		

Vir: Izvirnik.

3.6 Gospodarstvo za skupno dobro je gospodarski model, ki lahko prispeva k doseganju ciljev strategije Evropa 2020, in sicer zlasti s:

- povečanjem zaposlenosti in kakovosti obstoječih delovnih mest (vrednoti „človekovo dostojanstvo“ in „socialna pravičnost“),
- spodbujanjem socialnih inovacij v civilni družbi ter na poslovnem in političnem področju (vrednoti „sodelovanje“ in „demokratičnost“),
- zmanjšanjem emisij CO₂, spodbujanjem energije iz obnovljivih virov, učinkovitejšo rabo energije in zmanjšanjem porabe energije (vrednota „okoljska trajnost“),
- zmanjšanjem deleža prebivalstva, ki mu grozi revščina ali je socialno izključeno (vrednoti „solidarnost“ in „socialna pravičnost“).

⁽⁶⁾ UL C 83, 30.3.2010.

3.6.1 Gospodarstvo za skupno dobro je proces socialnih inovacij in pozitivnega podjetništva, ki je koristen za spodbujanje in podpiranje novih zamisli, ki hkrati odgovarjajo na potrebe družbe, ustvarjajo nova družbena razmerja in krepijo ustvarjanje tržne vrednosti. V tem okviru se „inovativnost“ nanaša na zmožnost oblikovanja in izvajanja zamisli, ki lahko ustvarjajo vrednost, izraz „socialno“ pa označuje vprašanja, kot so kakovost življenja, solidarnost, zadovoljstvo in blaginja.

3.7 Gospodarstvo za skupno dobro je orodje za oblikovanje odpornega socialnega in gospodarskega sistema, ki evropski družbi omogoča varnost in razvoj, ki prispeva k iskanju rešitev in, kjer je mogoče, preprečevanju kriz ter poleg tega prispeva h gospodarskim in družbenim spremembam. Gospodarstvo za skupno dobro je način, kako poskrbeti za odpornost procesov, ki podpirajo prehod iz krize v okrevanje in razvoj.

3.7.1 Odpornost je dejavnik, ki vpliva na zmožnost civilne družbe, da se odzove na pretrese in obravnava nepričakovane napetosti in krize. Načini za pripravljane civilne družbe na preprečevanje kriz in spopadanje z njimi sicer obstajajo, vendar je potrebno učinkovitejše upravljanje in tesnejše sodelovanje na vseh ravneh, ki predstavljajo institucionalne, gospodarske in socialne interese.

3.8 Izboljšanje zmožnosti ekonomskih in socialnih partnerjev za absorbiranje, obvladovanje in preprečevanje posledic kriz in strukturnih sprememb je ključno za civilno družbo, saj gre za podporo življenjskega standarda, primernega potrebam ljudi. To prav tako prispeva h konkurenčnosti gospodarstva EU, katere cilj sta socialna kohezija in vzdržnost, hkrati pa ne omejuje priložnosti za prihodnje generacije.

3.9 Za udejanjanje teh zamisli model gospodarstva za skupno dobro sloni na neposredni udeležbi ljudi tako na poslovnem kot političnem področju. Orodja, kot so poročilo o skupnem dobrem/bilanca skupnega dobrega in zlasti občinski kazalnik skupnega dobrega, temeljijo na dejavnem sodelovanju vseh zainteresiranih skupin.

4. Prehod na oblikovanje evropskega etičnega trga

4.1 Zaradi neugodnih posledic nedavne gospodarske in finančne krize Evropejci vse manj strpno gledajo na vprašanja, kot so izguba dohodka, krčenje socialnovarstvenih prejemkov in storitev, okoljska škoda, gospodarska in zaposlitvena negotovost ter vse manjši pomen njihovih socialnih pravic ter potrošniških in uporabniških pravic.

4.2 Obenem prostovoljne in nezadostne politike na področju družbene odgovornosti podjetij, ki ne dajejo dovolj relevantnih informacij, potrebujejo nov zagon, saj so v številnih velikih podjetjih razlike v plačah vse večje, v postopkih odločanja so ženske v manjšini, zavezanost poklicnemu razvoju mladih delavcev pa je vse manjša.

4.3 Po drugi strani se podjetniki in MSP spopadajo z nepošteno konkurenco in neetičnimi praksami, zaradi česar je ogrožen celo obstoj številnih tovrstnih podjetij. Prebivalstvo na splošno poziva h gospodarski ureditvi, ki bi temeljila na vrednotah, ki so teoretično zapisane v ustavih.

4.4 To ozračje družbene neangažiranosti se kaže v upadanju zaupanja javnosti v institucije in svoje predstavnike. Če si Evropska unija želi povrniti to nujno potrebno zaupanje in okrepiti socialno in teritorialno kohezijo, bo morala preoblikovati svoje politike in pripraviti novo strategijo, ki bo v skladu z zahtevami in vrednotami prebivalcev.

4.5 V tem smislu je EESO v svojem mnenju o letnem pregledu rasti za leto 2014 pozval, naj se v evropski semester proaktivno vključi preglednica socialnih kazalnikov, ki bodo imeli enak pomen kot makroekonomski in proračunski kazalniki. Poleg tega bi moral evropski semester med svoje cilje, metode in instrumente še naprej uvrščati ekologizacijo obstoječih industrijskih postopkov v vseh panogah ter gospodarstva na splošno, da bomo lahko iz krize izšli z modelom bolj trajnostnega razvoja.

4.6 Zato se v okviru modela gospodarstva za skupno dobro predlaga prehod na evropski etični trg, v katerem bodo gospodarske in trgovinske politike usklajane s kulturo in vrednotami, ki jih ljudje dojemajo kot univerzalne. S to strategijo bi si evropsko gospodarstvo in podjetja povrnili mednarodni sloves zglednih organizacij, kar zadeva varstvo in spodbujanje človekovih pravic, kakovost in pomen dela ter varstvo okolja.

4.7 Morali bi dati priznanje organizacijam, ki tržijo izdelke in storitve v skladu z etičnimi merili in ki prispevajo k skupnemu dobremu, s čimer bi dejansko upadla vrednost izdelkom in storitvam, ki ne izpolnjujejo etičnih minimalnih standardov v vsej vrednostni verigi.

4.8 Če povzamemo: model gospodarstva za skupno dobro je skladen s predlogi običajne družbene odgovornosti podjetij, kar zadeva vrednote, vendar presega njihove cilje in metode. Družbena odgovornost podjetij v Evropi je povečini temeljila na načelu, da se družbi vrne delež z njeno pomočjo pridobljenega dobička, dokler ni prevladala opredelitev, v skladu s katero je namen družbene odgovornosti, da podjetja „optimizirajo ustvarjanje skupne vrednosti za lastnike/delnikarje ter interesne skupine in družbo nasploh“⁽⁷⁾. V tem gre iskati razlog, zakaj je v velikem številu podjetij družbena odgovornost žal omejena zgolj na dobrodelne dejavnosti ali poteze v okviru odnosov z javnostjo.

5. Prihodnje strategije za oblikovanje evropskega etičnega trga

5.1 Predlaganih je več strategij za oblikovanje evropskega etičnega trga. Prva faza je merjenje prispevkov podjetij k skupnemu dobremu in zблиževanje v smeri evropskega nefinančnega poročanja. V naslednji fazi bo z razvojem etičnega označevanja evropska civilna družba seznanjena s tem, kako so se podjetja odrezala na tem področju. Politike bodo zasnovane tako, da bodo prek etičnega javnega naročanja in politik za oblikovanje etičnega notranjega in mednarodnega trga dobila priznanje podjetja, ki v večji meri prispevajo k skupnemu dobremu. V končni fazi bodo z načeli skupnega dobrega usklajane tudi politike na področju podjetništva, potrošnje in bančništva. Vse to bo potekalo brez pretiranih upravnih obremenitev in s tržnimi mehanizmi.

5.2 **Merjenje prispevka podjetij k skupnemu dobremu s predložitvijo bilance skupnega dobrega.** Bilanca skupnega dobrega meri nefinančno komponento uspešnosti podjetja: njegovo etično uspešnost in prispevek k skupnemu dobremu. Sedanja različica bilance skupnega dobrega meri najpomembnejše ustavne vrednote: dostojanstvo, solidarnost, trajnost, pravičnost in demokratično udeležbo – etično uspešnost v odnosu do vseh zainteresiranih.

5.3 Da bi presegli običajno družbeno odgovornost podjetij, gibanje za gospodarstvo za skupno dobro predlaga, da bi morala bilanca zadostiti osmim metamerilom; morala bi biti: (1) univerzalna; (2) merljiva z nevtralnimi merili; (3) primerljiva med podjetji; (4) razumljiva zainteresiranim stranem; (5) javna; (6) predmet zunanje revizije; (7) obvezna; (8) pravno zavezujoča – v skladu z geslom *z etično držo do uspeha* bi boljši rezultati vodili k nižjim davkom, carinskim tarifam, obrestim itd.

5.4 Kot del gibanja za gospodarstvo za skupno dobro je več kot 200 MSP pripravo bilance skupnega dobrega izpeljalo do zadnje faze, ki predvideva strokovno vrednotenje oziroma zunanjo revizijo. Prehod na obvezno bilanco bi bil lahko postopen. Evropska unija je nedavno s sprejetjem direktive o nefinančnem poročanju storila prvi korak. Naslednji bi lahko bil, da bi direktiva vključevala zgolj standarde, ki so skladni z vsemi navedenimi metamerili, in glede na rezultate predvidela pravne ugodnosti. Preostale standarde bi lahko nato združili v enega, ki bi predstavljal nefinančni del obvezne bilance stanja podjetja. „Univerzalna“ (finančna in nefinančna) bilanca stanja bi pomenila prepustnico za vstop na prihodnji skupni etični trg.

5.5 **Etično označevanje.** Model gospodarstva za skupno dobro zagovarja stališče, da bi morali s skupnim etičnim označevanjem, iz katerega bi bil razviden prispevek podjetja k skupnemu dobremu, nuditi podatke o etičnem ravnanju za vse proizvode, ki so na voljo na skupnem evropskem trgu. Označevanje bi lahko vsebovalo vidni prikaz rezultata bilance skupnega dobrega, na primer z uporabo petih barv. Prek QR-kode bi potrošniki imeli dostop do podrobne bilance.

⁽⁷⁾ COM(2011) 681 final.

5.6 **Etično javno naročanje.** Pri javnem naročanju bi lahko dali prednost organizacijam, ki v svojih bilancah skupnega dobrega izkazujejo največji prispevek k skupnemu dobremu. Javno naročanje v Evropi bi lahko s sprejetjem meril, povezanih s prispevkom k skupnemu dobremu in kakovosti socialnega in ekološkega odtisa iz Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾ ter z izvajanjem ustrezne socialne klavzule, služilo kot gonilo za delovanje evropskega etičnega trga.

5.7 **Etična notranja trgovina.** Prosto notranjo trgovino bi lahko spodbujali pri organizacijah, ki v svojih bilancah skupnega dobrega izkazujejo največji prispevek k skupnemu dobremu. Za evropska podjetja, ki lahko izkažejo, da spoštujejo minimalne etične standarde v skladu z zahtevami evropskega etičnega trga, bi lahko spodbujali prosto dajanje na trg ter prost pretok blaga in storitev. Prav tako bi lahko spodbujali uvoz proizvodov, naložbe in nudenje storitev podjetij iz držav, ki niso članice EU, ki prav tako lahko izkažejo, da spoštujejo minimalne etične standarde v skladu z zahtevami evropskega etičnega trga. Na ta način bi bile politike na področju uvoznih tarif in davčne politike, povezane z notranjo trgovino in uvozom, oblikovane glede na etično vedenje podjetij.

5.8 **Etična mednarodna trgovina.** Etično vedenje in prispevek k skupnemu dobremu morata biti prepoznavni odliki evropskega gospodarstva – z drugimi besedami, evropski zaščitni znak. Evropska podjetja morajo kot ambasadorji evropske družbe, kulture in vrednot ravnati etično, in z ustrezno bilanco stanja to tudi dokazati. Politike Evropske unije za spodbujanje zunanje trgovine (programi pomoči za zunanjo trgovino, etični standardi za pravila trgovanja itd.) bi zato morale podpirati predvsem tista podjetja, ki izkazujejo največji prispevek k skupnemu dobremu.

5.9 **Podjetništvo za skupno dobro.** Spodbujanje podjetništva je ključnega pomena za gospodarsko vzdržnost Evropske unije. Podobno morajo biti socialne inovacije po definiciji usmerjene v proizvode in storitve, ki prispevajo k skupnemu dobremu družbe. Zato bi morale politike za spodbujanje podjetništva na evropskem etičnem trgu spodbujati zagonska podjetja in usposabljanje podjetnikov na podlagi načel človekovega dostojanstva, solidarnosti, okoljske trajnosti, socialne pravičnosti in demokratične udeležbe. V vseh mestih (ki so se odločila za model gospodarstva skupnega dobrega) bi lahko vzpostavili središča za skupno dobro, ki bi skrbela za ustanavljanje podjetij, ki že od samega začetka pripravljajo bilanco skupnega dobrega ali so oblikovana kot „podjetja za skupno dobro“.

5.10 **Potrošniki in spodbujanje etične potrošnje.** Uspešnost evropskega etičnega trga bo odvisna od povpraševanja evropskih potrošnikov po proizvodih in storitvah, ki prispevajo k skupnemu dobremu. Treba bo zasnovati in spodbujati strategije in programe za okrepitev etične potrošnje. Ti programi bi nudili informacije o naravi evropskega etičnega trga z izobraževanjem, ozaveščanjem in oglaševalskimi kampanjami. Bilanca skupnega dobrega in označevanje bi skupaj pomenila idealni orodji za doseg tega cilja.

5.11 **Etične banke in razširitev baselskih sporazumov, vključno z etičnimi merili kakovosti v bančni zakonodaji.** Evropska javnost od finančne krize, ki je izbruhnila leta 2008, ter škodljivih bančnih in finančnih dogodkov vse bolj izgublja zaupanje ne le v svoj bančni sistem, temveč tudi v regulatorje na nacionalni in evropski ravni, kar je veliko tveganje za gospodarsko stabilnost euroobmočja.

5.11.1 Posledično je treba izboljšati etične standarde v finančnem sektorju in hkrati povečati raznolikost finančnega okolja z okrepitevijo mrež etičnih bank (zadružnih bank, hranilnic, novih etičnih bank) po vsej EU, ki prispevajo k skupnemu dobremu. Tako bi lahko pripomogli k spodbujanju bančništva v Evropi, ki: (a) izvaja le osnovne storitve (varčevanje, plačila, posojila); (b) ne izplačuje dividend ali pa so te omejene; (c) izvede revizijo skupnega dobrega za vsako vlogo za posojilo. Etična ocena kreditne sposobnosti te vrste bi pomenila razširitev baselskih sporazumov z etičnimi merili. Na ta način bi se merila etična dodana vrednost, ki bi jo prinesla naložba.

⁽⁸⁾ UL L 94, 28.3.2014, str. 65.

5.11.2 Prototip tovrstnega preverjanja skupnega dobrega trenutno razvija projekt „banke skupnega dobrega“ v Avstriji. Posojilni pogoji bi lahko bili prilagojeni rezultatu ocene. Na ta način bi finančni trg postal sredstvo za trajnosten družbeni in okoljski razvoj.

5.12 **(Regionalne) borze za skupno dobro.** Vse etične banke, ki si prizadevajo za skupno dobro, bi lahko v navezi oblikovale regionalne borze za skupno dobro, ki bi prejemale vloge za posojila od podjetij, ki so uspešno opravila etično preverjanje, ne pa tudi preverjanja finančne solventnosti. Na teh borzah se v nasprotju s konvencionalnimi borzami ne bi trgovalo z delnicami podjetij ali si prizadevalo za finančne dobičke – to ne bi bil razlog za vlaganje v podjetje. Koristi za finančne vlagatelje bi bile drugje: na primer v pomenu, koristnosti in etičnosti (trojno obzorje). Na ta način bi Evropejci in evropska podjetja imeli možnost izvajati etične naložbe, ki so odsev vrednot, zapisanih v ustavah držav članic in v samih ustanovnih pogodbah EU.

V Bruslju, 17. septembra 2015

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega o dbora
Henri MALOSSE
